

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.10.174](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.10.174)

УДК 330.35

*Ю. Є. Приданникова,
аспірантка Хмельницького університету управління та права,
заступник начальника відділу інформаційного наповнення веб-сайту управління поширення
інформації та комунікацій Головного управління статистики у Харківській області
ORCID: 0000-0003-0580-6137*

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИНАМІКИ І СТРУКТУРИ ОСНОВНИХ ІНДИКАТОРІВ РІВНЯ РОЗВИТКУ МАТЕРІАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ

*Yu. Ye. Prydannikova
Post-graduate student, Khmelnytskyi University of Management and Law,
Deputy Head of Website Content Division, Department for Information Dissemination and
Communication, Main Department of Statistics in Kharkiv region*

STATISTICAL ANALYSIS OF THE DYNAMICS AND STRUCTURE OF THE MAIN INDICATORS OF THE DEVELOPMENT OF MATERIAL WELFARE OF A POPULATION

Проаналізовано динаміку і структуру основних індикаторів рівня розвитку матеріального добробуту населення у контексті статистичного оцінювання економічного зростання та матеріального добробуту населення України за період 2010–2018 років. Аналіз проведено за даними Державної служби статистики України за такими галузями статистики, як: макроекономічна статистика, статистика доходів та умов життя домогосподарств, демографічна статистика та статистика праці. Для аналізу розглянуто динаміку чисельності населення, його зайнятості і доходів, динаміку структурних елементів доходів та витрат населення, структуру середньомісячних грошових доходів домогосподарств за 2018 рік, динаміку середньомісячної номінальної та реальної заробітної плати штатних працівників, розподіл середньомісячної заробітної плати за видами економічної діяльності за 2018 рік. Комплексне використання системи статистичних показників в аналізі структури, динаміки основних індикаторів рівня розвитку матеріального добробуту населення дає змогу поглибити статистичний аналіз взаємозв'язку економічного зростання та матеріального добробуту населення, виявити закономірності і особливості їх розвитку.

The article provides the analysis of dynamics and structure of the main indicators of development of material welfare of a population in the context of statistical assessment of economic growth and material welfare in Ukraine for 2010–2018. Definition of the term “material welfare of a population” is given in the article. Material welfare of a population is determined in time quantitative-qualitative characteristic of standard of living of population of a country as summarized result of the state policy in social field and economic activity of a population in production and consumption fields. The choice of welfare indicators can make a substantial difference. The purpose of this paper is to present significant results on the measurement of welfare

statistical approaches. The aim of the indicators of welfare is to provide statistics on the different sides of welfare of a population. The analysis is performed on statistical data basis given State Statistics Service of Ukraine. In the paper statistical information is grouped by thematic fields of statistics such as macroeconomic statistics, statistics of income and living conditions, demographic statistics and statistics of labor market. The indicators that have been analyzed in the article include population dynamics, its employment and income, dynamics of structural elements of income and expenditure of the population, household average monthly income structure in 2018, the dynamics of average monthly nominal and real wage accruals per pay-roll, distribution of average monthly wage by type of economic activity in 2018. Using the integrated system of the statistical indicators in the analysis of structure and dynamics of the main indicators of development of material welfare is able to deepen the statistical analysis of relationship between economic growth and material welfare, identify patterns and features of their development. Such analysis is a base research and review for perspective study of statistical modeling and forecasting the material welfare in the context of economic development and determining exact tasks for public administration policy to increase economic growth in relationship with material welfare of a population. It can be an effective tool for managing the state of affairs, planning in performance management process and improving the value of relationship between the levels of development in the spheres under review.

Ключові слова: *матеріальний добробут населення; рівень життя населення; економічне зростання; доходи та витрати населення.*

Keywords: *material welfare of a population; standard of living; economic growth; household income and expenditure.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку економічної науки ще до кінця не відпрацьовані чіткі й науково обґрунтовані критерії об'єктивної оцінки показників, на основі яких можна визначити реальний якісний стан рівня матеріального добробуту населення. Оскільки процес підвищення рівня добробуту населення визначає узагальнений результат діяльності економіки країни за певний період, ця тема є актуальною, що, у свою чергу, обумовлює проведення додаткових наукових досліджень, теоретичного узагальнення та обґрунтування науково-методичних засад комплексного статистичного аналізу економічного зростання та матеріального добробуту населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Питаннями статистичного аналізу динаміки і структури основних індикаторів рівня розвитку матеріального добробуту населення присвячені праці В. О. Мандибури [1], Е. М. Лібанової [2], Р. О. Кулинича [3, 4], О. І. Кулинича [5, 6], О. В. Длугопольського [7], В. М. Геєця [8], І. Г. Манцура [9], О. Г. Осауленка та інших вчених.

Дослідження методологічних засад вимірювання добробуту в економічній науці здійснюється в кількох контекстах [10–13]:

1. Вимірювання суспільного добробуту. Це завдання вирішується в межах такого наукового напрямку як економіка добробуту переважно шляхом аналізу поточного стану і динаміки ВВП та нерівності розподілу багатства (доходів).

2. Вимірювання якості розвитку. Цей підхід передбачає розробку таких методик оцінювання якості життєдіяльності, які вимірюють результат забезпеченості благами для людського або соціального капіталу.

3. Вимірювання рівня та якості життя. Здійснюється за допомогою факторів, що обумовлюють доступність благ, та через визначення кількості наявних благ у індивіда (населення).

Враховуючи зазначене вище, сьогодні існують різні підходи до вимірювання такого складного соціально-економічного явища як матеріальний добробут. Проведемо статистичний аналіз основних показників, що характеризують кількісну та якісну оцінку рівня матеріального добробуту населення для визначення стану справ у цій сфері та формування ефективної державної політики з метою забезпечення гідного рівня добробуту населення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз сучасних розробок методологічних засад вимірювання рівня матеріального добробуту населення, динаміки і структури основних індикаторів рівня розвитку матеріального добробуту в Україні за період 2010–2018 років.

Вклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для досягнення гідного рівня життя населення певної територіальної одиниці (будь-то держава, регіон, селище тощо) та статистичного аналізу динаміки і структури основних індикаторів рівня розвитку матеріального добробуту населення варто узагальнити різні погляди на визначення матеріального добробуту населення та сформулювати власне розуміння цього поняття.

Авторське визначення поняття “матеріальний добробут населення” формується на перетині понять “рівень життя населення” та “якість життя населення” та трактується як визначена в часі кількісно-якісна характеристика рівня життя населення країни як узагальнений результат державної політики у соціальній сфері та активності населення у сфері створення продукції та її споживання. Із цього визначення стає цілком очевидним, що виготовлені та / або імпортовані суспільством продукти є: 1) прямим результатом економічного розвитку; 2) слугують для задоволення потреб цього суспільства у споживанні. Тобто логічно стверджувати про наявність взаємозв’язку між рівнем економічного розвитку та матеріальним добробутом населення. А відтак, на нашу думку, покращення значень показників у сфері матеріального добробуту населення має вплив на поліпшення показників у сфері економіки.

Тому представники економічної науки більше схиляються до думки, що термін “рівень матеріального добробуту” треба розглядати як систему груп показників: перша – яка формує умови життя людини як найбільш виражені об’єктивні обставини життєдіяльності людини (зайнятість, оплата праці, характер житла, матеріальна забезпеченість сімей); друга – економічні показники у сфері споживання [14].

На наш погляд, використання офіційної статистичної інформації є основним шляхом забезпечення достовірності й обґрунтованості дослідження взаємозв’язку між рівнем економіки та рівнем матеріального добробуту населення [15].

Розглянемо детальніше динаміку і структуру основних індикаторів рівня розвитку матеріального добробуту. В табл. 1 наведено статистичну інформацію про чисельність наявного населення, зайнятість та його трудові доходи.

Таблиця 1.

Динаміка чисельності населення та його зайнятості і доходів в Україні у 2010–2018 роках

Показник	2010	2014	2015	2016	2017	2018	2018 до 2010, %
Середньорічна чисельність наявного населення, тис. осіб	45870,7	43001,0	42844,9	42672,5	42485,5	42269,8	92,1
Природний приріст, скорочення (–) населення, тис. осіб	–200,5	–166,4	–183,0	–186,6	–210,1	–251,8	x
Економічно активне населення у віці 15–70 років, тис. осіб	22051,6	19920,9	18097,9	17955,1	17854,4	17939,5	81,4
Зайняте населення у віці 15–70 років, тис. осіб	20266,0	18073,3	16443,2	16276,9	16156,4	16360,9	80,7
Зайняте населення із числа економічно активного населення, %	91,9	90,7	90,9	90,7	90,5	91,2	x
Кількість найманих працівників підприємств (установ, організацій), тис. осіб	12564,2	10565,2	9501,1	9330,2	9112,6	9033,3	71,9
у відсотках до зайнятого населення, %	62,0	58,5	57,8	57,3	56,4	55,2	x
Доходи населення, млрд. грн.	1101,2	1516,8	1772,0	2051,3	2579,1	3219,5	292,4
на 1 особу, тис.грн	24,0	35,3	41,4	48,1	60,7	76,2	317,5
Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників, грн	2239	3480	4195	5183	7104	8865	395,9

Джерело: складено автором за даними [15]

Аналіз даних табл. 1 свідчить про те, що з кожним роком в Україні поступово зменшується чисельність населення, що безпосередньо негативно позначається на кількості трудових ресурсів, у тому числі економічно активного населення, зокрема, зайнятих. Так, за період з 2010 по 2018 роки загальна чисельність населення зменшилася на 3,6 млн. осіб, або на 7,9%. Таке зменшення відбувається в основному за рахунок природного скорочення населення, яке за 2018 рік склало 251,8 тис. осіб.

Економічно активне населення за цей період зменшилося на 18,6%, у тому числі зайняте – на 19,3%. Кількість найманих працівників підприємств (установ, організацій), яке становить майже половину зайнятих, зменшилося на 28,1%.

Однак ситуація з номінальними доходами населення протилежна: вони за період 2010–2018 років збільшилися у 2,9 рази, на одну особу – у 3,2 рази. Виключенням став 2014 рік, коли номінальні доходи населення в абсолютному вимірі зменшилися у порівнянні з попереднім роком на 2,1%. Але це не спричинило зменшення розміру середньомісячної номінальної заробітної плати, яка щорічно має тенденцію до збільшення. Так, за досліджуваний період середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника зросла в чотири рази.

Одне з центральних місць у системі оцінки матеріального добробуту населення займають показники доходів і витрат. Саме доходи характеризують економічний статус особи чи домогосподарства. Доходи перестали відображати реальний рівень добробуту населення, що викликало потребу вивчати їх тільки в тісному зв'язку з показниками витрат. Заробітна плата є основним джерелом доходу і визначальним фактором матеріального добробуту населення (див. табл. 2).

Таблиця 2.
Динаміка доходів та витрат населення України за 2010–2018 роки, (млн.грн)

Показник	2010	2014	2015	2016	2017	2018	2018 у % до 2010
Доходи всього	1101175	1516768	1772016	2051331	2652082	3219518	292,4
у тому числі							
заробітна плата	449553	615022	709590	898326	1209097	1526020	339,5
прибуток та змішаний дохід	160025	254307	323506	378213	477854	565178	353,2
доходи від власності (одержані)	67856	85114	80035	75452	78673	82623	121,8
соціальні допомоги та інші одержані поточні трансферти	423741	562325	658885	699340	886458	1045697	246,8
Витрати та заощадження всього	1101175	1516768	1772016	2051331	2652082	3219518	292,4
у тому числі							
придбання товарів та послуг	838213	1316757	1568173	1840262	2359985	2870156	342,4
доходи від власності (сплачені)	28844	23495	18583	15564	21561	30191	104,7
поточні податки на доходи, майно та інші сплачені поточні трансферти	72251	145736	154187	182914	239898	248236	343,6
нагромадження нефінансових активів	19578	2912	-2117	-5481	-32060	-19034	x
приріст фінансових активів	142289	27868	33190	18072	62698	35805	x
Наявний дохід	847949	1151656	1362599	1582293	2008278	2447785	288,7
Наявний дохід у розрахунку на одну особу, грн	18485,6	26782,1	31803,1	37079,9	47269,7	57908,6	313,3
Середньомісячний наявний дохід у розрахунку на одну особу, грн	1540,5	2231,8	2650,3	3090,0	3939,1	4825,7	313,3
Реальний наявний дохід, відсотків до попереднього року	117,1	88,5	79,6	102,0	110,9	109,9	x

Джерело: складено автором за даними [16, с. 11]

Згідно з даними табл. 2 у структурі доходів населення України переважає частка заробітної плати – 47,4% у 2018 році (40,8% – у 2010 році), яка спрямовується в основному на придбання товарів та послуг – 89,1% усіх витрат населення у 2018 році (76,1% у 2010 році), решта (десята частина загальної суми витрат) – сплачується населенням у вигляді поточних податків на доходи, майно та інші сплачені поточні трансферти.

Разом з тим, не менш вагомою складовою доходів населення є соціальні допомоги та інші одержані поточні трансферти – 32,5% у 2018 році (38,5% у 2010 році). Така ситуація свідчить про те, що в середньому третина доходів населення поповнюється за рахунок грошових виплат і допомог від держави. На прибуток та змішаний дохід у 2018 році припадало 17,6% усіх грошових доходів населення, на доходи від власності (одержані) – лише 2,6%.

Окрім того, за даними табл. 3 розглянемо структуру грошових доходів домогосподарств в Україні.

Таблиця 3.
Структура середньомісячних грошових доходів домогосподарств України у 2018 році

Показник	У середньому на домогосподарство, грн	Відсотків до загальної грошових доходів
Усього грошових доходів	8904,14	100,0
з них		
оплата праці	5391,23	60,5
доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості	592,77	6,6
доходи від продажу сільськогосподарської продукції	248,40	2,7
доходи від власності (дивіденди від акцій та інших цінних паперів, відсотки по вкладах, доходи від здачі внайми нерухомості тощо)	130,30	1,5
пенсії	1734,42	19,5
стипендії	30,11	0,3

допомоги, пільги, субсидії та компенсаційні виплати, надані готівкою	203,04	2,4
грошова допомога від родичів та інших осіб	399,21	4,5
аліменти	22,70	0,3
інші грошові доходи	151,96	1,7

Джерело: складено автором за даними [17]

За даними табл. 3, сформованими за підсумками вибіркового обстеження умов життя домогосподарств за 2018 рік, середній грошовий дохід домогосподарства склав 8904 грн, або 4220 грн на одного члена домогосподарства при законодавчо встановленому прожитковому мінімумі 1745 грн на одну особу за місяць та фактичному прожитковому мінімумі 3263 грн.

Основним джерелом доходів населення є оплата праці та пенсії: у 2018 році їх питома вага у структурі грошових доходів домогосподарств становила 60,5% та 19,5% відповідно. Незначну частку доходів (6,6%) отримано домогосподарствами від підприємницької діяльності та самозайнятості.

У табл. 4 приведено дані щодо динаміки середньомісячної номінальної та реальної заробітної плати штатних працівників України у 2010–2018 роках.

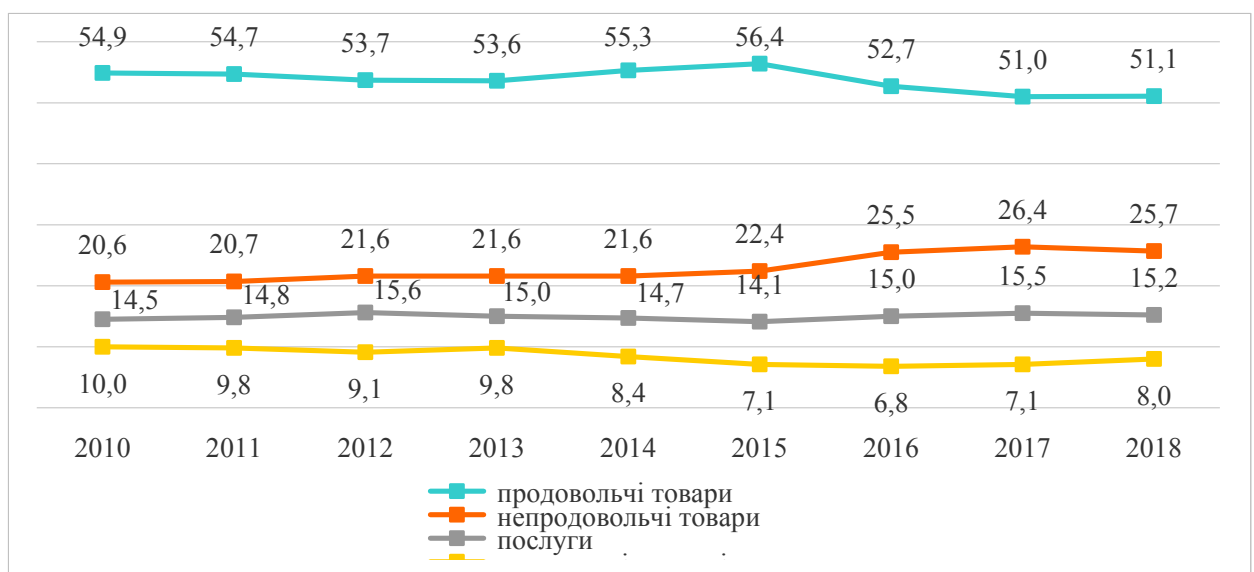
Таблиця 4.
Динаміка середньомісячної номінальної та реальної заробітної плати штатних працівників України у 2010–2018 роках

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Номінальна заробітна плата, грн	2239	2633	3026	3265	3480	4195	5183	7104	8865
відсотків до попереднього року	120,0	117,6	114,9	107,9	106,0	120,5	123,6	137,1	124,8
Реальна заробітна плата, відсотків до попереднього року	110,2	108,7	114,4	108,2	93,5	79,8	109,0	119,1	112,5

Джерело: складено автором за даними [18, с. 108]

Аналіз статистичних даних за 2018 рік показує, що в Україні у середньому за місяць найвища заробітна плата нарахована працівникам таких видів економічної діяльності, як: авіаційний транспорт (35651 грн), фінансова та страхова діяльність (16161 грн), інформація та телекомунікації (14276 грн), державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування (12698 грн), професійна, наукова та технічна діяльність (12144 грн). Водночас найменша заробітна плата спостерігалася за такими видами економічної діяльності як: поштова та кур'єрська діяльність (5044 грн), охорона здоров'я та надання соціальної допомоги (5853 грн), тимчасове розміщування й організація харчування (5875 грн), охорона здоров'я (5898 грн).

Комплексний характер такого явища як матеріальний добробут неможливо досліджувати без аналізу структурних елементів сукупних витрат домогосподарств. Витрати впливають на споживчу поведінку домогосподарств, зокрема, вимушену обмеженість споживання, а також на вагомість і формування джерел ресурсів для забезпечення потреб домогосподарств (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка структурних елементів сукупних витрат домогосподарств в Україні у 2010–2018 роках, відсотків

Джерело: складено автором за даними [15]

Як відображено на рис. 1, питомі ваги витрат на продовольчі товари коливаються у межах 56,4% у 2015 році та 51,0% у 2017 році, що становить найбільшу частку в загальній структурі сукупних витрат домогосподарств. За оцінками, такий рівень є критично високим. Така тенденція є постійною і визначальною для населення України.

Водночас протягом 2010–2018 рр. рівень витрат на непродовольчі товари дещо збільшився з 20,6% у 2010 р. до 25,7% у 2018 р., на послуги – залишається в середньому на рівні 15%, на неспоживчі сукупні витрати – зменшився з 10,0% у 2010 р. до 8,0% у 2018 р.

Середньомісячні сукупні витрати одного домогосподарства у 2018 році становили 8309 грн, а на одного умовного члена домогосподарства 3938 грн.

У 2018 році у середньому за місяць домогосподарство витрачало 15,2% усіх сукупних витрат на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива, на придбання одягу і взуття – 5,4%, на інші види товарів та послуг (освіту, відпочинок і культуру, предмети домашнього вжитку, побудову техніку та поточне утримання житла, зв'язок, транспорт, охорону здоров'я) – 15,2% сукупних витрат [13].

З огляду на вищевикладене можемо констатувати, що номінальні величини зростають, однак це не може свідчити про покращення матеріального добробуту населення. Об'єктивна реальність характеризується знеціненням людських статків в результаті інфляції та ситуації на валютному ринку. Як показав проведений аналіз, на даний момент усі ключові критерії й чинники матеріального добробуту в Україні набувають вагомості в процесах соціальної диференціації й надалі будуть виступати визначальними факторами формування соціально-економічної структури населення.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Проаналізовано сучасні розробки методологічних засад вимірювання рівня матеріального добробуту населення. Оскільки означена категорія є складною та багатогранною, то в ході дослідження виявлено відсутність чітких, однозначних критеріїв оцінки цього явища, що робить питання статистичного аналізу індикаторів рівня матеріального добробуту населення дискусійним та вартим систематизації. За авторським підходом аналіз індикаторів динаміки та структури рівня розвитку матеріального добробуту рекомендовано проводити за допомогою показників, що поширюються органами державної статистики на підставі науково обґрунтованої методології. У зв'язку з цим, використання даних офіційної статистики дозволило розмежувати ключові індикатори рівня матеріального добробуту за такими галузями статистики як: макроекономічна статистика, статистика доходів та умов життя домогосподарств, демографічна статистика та статистика праці.

Перспективами подальших розвідок у даному напрямі є статистичне вивчення взаємозв'язку рівня матеріального добробуту населення та рівня економіки країни, а також статистичне моделювання та прогнозування матеріального добробуту в контексті економічного розвитку.

Список літератури.

1. Мандибура В. О. Рівень життя населення та механізми його регулювання : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.09.01 ; НАН України. Ін-т економіки. К., 1999. 36 с.
2. Лібанова Е. М. Нобелівську премію з економіки 2015 року присуджено за цикл досліджень проблем споживання, бідності і добробуту. *Демографія та соціальна економіка*. 2015. № 3. С. 11–20. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/dse_2015_3_3.pdf (дата звернення: 10.10.2019).
3. Кулинич Р. О. Вивчення взаємозв'язків та виявлення тенденцій розвитку соціально-економічних явищ і технічних процесів за допомогою комп'ютерної програми “Метод статистичних рівнянь залежностей”. *Економетрія: проблеми теорії та практики* : зб. наук. праць. Хмельницький : ХІУП, 2003. С. 57–61.
4. Кулинич Р. О. Статистична оцінка чинників соціально-економічного розвитку : монографія. К. : Знання, 2007. 311 с.
5. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. 7-е вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2015. 239 с.
6. Кулинич О.І., Кулинич Р.О. Статистичне визначення впливу інфляції на доходи і витрати населення. *Вісник Технологічного університету Поділля*. 2001. № 2. С. 137–139.
7. Длугопольський О. В. Економіка добробуту та критерії її оцінки: політекономічний підхід. *Наука й економіка*. 2007. Вип. № 3 (7). С. 5–20.
8. Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / НАН України ; Ін-т екон. та прогнозів. НАН України. К. 2009. 864 с. URL: http://ief.org.ua/docs/mg/Mon_Heyets_2009_W.pdf (дата звернення: 18.08.2019).
9. Манцуров І. Г. Методологія статистичного оцінювання економічного зростання та конкурентоспроможності країни. К. : КНЕУ, 2006. 306 с.
10. Пигу А. Экономическая теория благосостояния : в 2 т. / пер. с англ. М. : Прогресс. 1985. Т. 1. 512 с.
11. Pareto V. On the Economic Phenomenon. *International Economic Papers*. 1953. № 3. P. 184.
12. Семьюельсон П. А., Нордгауз В. Д. Макроекономіка : пер. з англ. С. Панчишин. К. : Основи, 1995. 544 с.

13. Вимірювання якості життя в Україні. Аналітична доповідь / Е. М. Лібанова, О. М. Гладун, Л. С. Лісогор та ін. К. : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, Програма Розвитку ООН, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2013. 50 с. URL: https://www.idss.org.ua/monografii/UNDP_QoL_2013_ukr.pdf (дата звернення: 18.08.2019).
14. Удотова Л. Ф. Соціальна статистика : підручник. К. : КНЕУ, 2002. 376 с.
15. Державна служба статистики України : офіційний вебсайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 18.08.2019).
16. Доходи та витрати населення у 2017 році : стат. зб. / Державна служба статистики України. Київ : ДП “Інформ.-аналіт. агенство”. 2019. 106 с.
17. Витрати і ресурси домогосподарств України у 2018 році : стат. зб. / Державна служба статистики України. Київ, 2019. 379 с.
18. Праця України у 2017 році : стат. зб. / Державна служба статистики України. Київ : ДП “Інформ.-аналіт. агенство”, 2018. 282 с.

References.

1. Mandybura, V.O. (1999), “The standard of living of a population and the mechanisms of its regulation”, Ph.D. Thesis, Demography, labor economics, social economics and politics, National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Economics, Kyiv, Ukraine.
2. Libanova, E.M. (2015), “The 2015 Nobel memorial prize in economic sciences was awarded for the series research of consumption, poverty and welfare”, *Demography and Social Economy*, vol. 3 (25), pp. 11–20, available at: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/dse_2015_3_3.pdf (Accessed 10 Oct 2019).
3. Kulynych, R. O. (2003), “Studying relationships and identifying trends in socio-economic phenomena and technical processes using the computer program “Method of statistical equations of dependencies”, *Ekonometriia: problemy teorii ta praktyky*, pp. 57–61.
4. Kulynych, R. O. (2007), *Statystychna otsinka chynnykiv sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku* [Statistical assessment of socio-economic development factors. Monograph], Znannia, Kyiv, Ukraine.
5. Kulynych, O.I. and Kulynych, R.O. (2015), *Teoriia statystyky* [Statistics theory. Textbook], 7th ed, Znannia, Kyiv, Ukraine.
6. Kulynych, O.I. and Kulynych, R.O. (2001), “Statistical determination of the impact of inflation on household income and expenditure”, *Visnyk Tekhnolohichnoho universytetu Podillia*, vol. 2, pp. 137–139.
7. Dluhopol's'kyj, O.V. (2007), “Welfare economy and its evaluation criteria: political economy approach”, *Nauka j ekonomika*, vol. 3 (7), pp. 5–20.
8. Heiets', V.M. (2009), *Suspil'stvo, derzhava, ekonomika: fenomenolohiia vzaiedodii ta rozvytku* [Society, the state, the economy: phenomenology of interaction and development], In-t ekon. ta prohnozuv. NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine, available at: http://ief.org.ua/docs/mg/Mon_Heiets_2009_W.pdf (Accessed 10 Oct 2019).
9. Mantsurov, I.H. (2006), *Metodolohiia statystychnoho otsiniuvannia ekonomichnoho zrostannia ta konkurentospromozhnosti krainy* [Methodology of statistical estimation of economic growth and competitiveness of the country], KNEU, Kyiv, Ukraine.
10. Pyhu, A. (1985), *Ekonomycheskaia teoriia blahosostoianya* [The Economics of Welfare], Progress, Moscow, Russia.
11. Pareto, V. (1953), “On the Economic Phenomenon”, *International Economic Papers*, vol. 3, p. 184.
12. Semiel'son, P.A. and Nordhauz, V.D. (1995), *Makroekonomika* [Macroeconomics], Osnovy, Kyiv, Ukraine.
13. Libanova, E.M. Hladun, O.M. Lisohor, L.S. and others (2013), “Vymiriuvannia iakosti zhyttia v Ukraini. Analitichna dopovid” [Measuring quality of life in Ukraine. Analytical report], Ptoukha Institute for Demography and Social Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine, United Nations Development Programme, Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine, Kyiv, Ukraine, available at: https://www.idss.org.ua/monografii/UNDP_QoL_2013_ukr.pdf (Accessed 10 Oct 2019).
14. Udotova, L.F. (2002), *Sotsial'na statystyka* [Social statistics], KNEU, Kyiv, Ukraine.
15. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2019), available at: <http://ukrstat.gov.ua/> (Accessed 10 Oct 2019).
16. State Statistics Service of Ukraine (2019), “Dokhody ta vytraty naselennia u 2017 rotsi. Statystychnyj zbirnyk” [Income and expenditure of the population in 2017. Statistical yearbook], DP “Інформативно-аналітичне агентство”, Kyiv, Ukraine.
17. State Statistics Service of Ukraine (2019), “Vytraty i resursy domohospodarstv Ukrainy u 2018 rotsi. Statystychnyj zbirnyk” [Expenditure and resources of households of Ukraine in 2018. Statistical yearbook], Kyiv, Ukraine.
18. State Statistics Service of Ukraine (2018), “Pratsia Ukrainy u 2018 rotsi. Statystychnyj zbirnyk” [Work of Ukraine in 2017. Statistical yearbook], TOV “Buk-Druk”, Kyiv, Ukraine.